

Nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce na 2. mednarodni konferenci »Vzgoja za ljubezen do domovine in države«
Na daljavo, 21. november 2020

Spoštovani udeleženke in udeleženci tokratne mednarodne konference ...

Cenjeni razpravljavke in razpravljavci ...

Počaščen sem, da vas lahko kot predsednik Državnega sveta, drugega doma slovenskega parlamenta, znova nagovorim na mednarodni konferenci, posvečeni domoljubju in aktivnemu državljanstvu v vzgojno-izobraževalnem sistemu, tokrat še posebej v luči 30. obletnice plebiscita za samostojno Slovenijo.

Ko sem se pripravljajal na naše online srečanje, sem bil hočeš nočeš močno pod vtisom časa, v katerem živimo. Časa, v katerem nas novi koronavirus potiska na rob zmožnosti delovanja kot posamezniki in kot skupnost. Na preizkušnji smo vsi, nenehno in brez izjeme. Čeprav se v javnosti bolj izpostavlja medicinsko osebje in naše ranljive starostnike, je prav, da temi, kot je vpliv epidemije na vzgojno-izobraževalni proces, zlasti na otroke in mladostnike, tudi ob tej priložnosti namenimo posebno pozornost. Kakšne so pasti izobraževalnega procesa na daljavo, kako to obdobje samoizolacije doživljajo naši otroci, kako se z zahtevami kurikulumov borite vzgojitelji in učitelji, to so vprašanja, ki nas negativno vznemirijo in ki nas puščajo nemočne prav v trenutkih, ko bi moral naš šolski sistem pokati od zdravja in rešitev. Znova se je pokazalo, da v teoriji deluje prav vse, medtem ko v praksi skoraj nič. A čeprav ostaja vrsta dilem glede samega izobraževalnega procesa na daljavo, je področje vzgoje, ki ni nič manj pomembno, priromalo na izjemno spolzek teren. Kako naj vzgajamo in krepimo vrednote v času, ko je družba popolnoma atomizirana in izolirana?

Kako naj kot država krepimo svojo identiteto, skupne vrednote in ljubezen do domovine v času strahu, nezaupanja, skrbi, jeze in žalosti? UNICEF je prav v teh dneh izdal poročilo, ki opozarja svetovno javnost in voditelje, da nam zaradi pandemije covid-19 grozi izgubljena generacija otrok. Prepričani so, da bo imela korona kriza hude posledice na izobraževanje, zdravje in počutje otrok. Tak davek doslej ni terjala nobena kriza ali vojna in to je zastrašujoče.

Kaj mora storiti država za državljane in kaj lahko storijo državljani za državo, to je preživet koncept političnega razmišljanja minulega tisočletja. Danes dojemamo čas izrazito subjektivno, modri vladarji pa za vladanje nujno potrebujejo prebujene posameznike. Mi smo srečna generacija, ki je v svojem življenjskem ciklu doživela toliko sprememb, naj gre za tehnološke inovacije, družbene revolucije in socialne eksperimente, kot jih v preteklosti niso večstoletna zgodovinska obdobja. Med vsemi spremembami, nekatere izmed njih tako še vedno doživljamo, pa nam je lahko nastanek države Slovenije najbolj pri srcu. Zgodovinski plebiscit za samostojno Slovenijo, na katerem smo se pred tridesetimi leti proslavili kot narod enotnosti, je naznanjal nemirno leto, polno preizkušenj in nevarnosti, ki pa se je izteklo po najboljših možnih poteh. Želim si, da bi se tudi to »koronsko« leto, ki je na glavo postavilo vse, kar smo trudoma zgradili v teh treh desetletjih, izteklo bolje, kot pa trenutno kažejo prognoze. Še več, prepričan sem, da nam prav vrednote, kot so domovina, dom, družina, varnost, svoboda ... lahko pripomorejo k temu, da krizo uspešno premagamo kot dobri in sočutni ljudje ter kot dobra in pravična država. Globalna kriza, ko so na preizkušnji temeljna počela in principi, na katerih temelji naša skupnost, je tako hkrati priložnost, da se utrdimo kot narod enotnosti, povezovanja in sodelovanja. Povedano drugače, kriza družbe je vedno kriza vrednot. Naraščajoče nezadovoljstvo ljudi ima pogosto globlje korenine, kot se zdi na prvi pogled. Negotove in turbulentne družbeno

ekonomske in politične razmere so zgolj piš vetra, če so temelji državotvornosti trdni in z vrednotami utrjeni, po drugi strani pa nas lahko kot vihar premečejo in razpršijo na vse strani, če se odtujimo od svojega državotvornega bistva ter drug od drugega. Dokažimo skupaj, da smo in ostajamo demokratična in na znanju temelječa družba, ki kljub črnim oblakom na obzorju verjame v svetlo prihodnost ter zaupa zlasti svojim mladim rodovom, da bodo našli prave in trajne rešitve.

Trenutne razmere težko obvladujemo, ukrepi so strogi, sistem pa tog in nepripravljen na tovrstne izzive. Digitalizirana izolacija, v katero smo bolj ali manj prisiljeni, nam daje iluzijo svobode, družbe in harmoničnih ter sproščenih odnosov. Pa vendar nam edino živ stik lahko nudi duševno zdravje in harmonijo v vse bolj skrhanih odnosih. Ne smemo se zato sprijazniti z mislijo, da se bodo zadeve uredile same po sebi. Ne smemo se osredotočiti na iskanje krivcev za nastalo situacijo, temveč moramo iskati poti za izhod iz krize kot država, politika, družba, skupnosti in kot družina ter posamezniki. Šolske skupnosti, katere del ste, imate pri tem posebno poslanstvo. Ozaveščati in spodbujati morate svoje sodelavce, učence in starše k ohranjanju osebnega dostojanstva, strpnosti in so-pomoči. V stiski ne smemo ostati sami, to nam nalagata državljska dolžnost in svetovni etos. Imeti rad svojo domovino, svoj dom, varno zatočišče, ljubljeno družino, dnevni kruh ... vse to je del obogatnega vzgojno-izobraževalnega procesa, v katerem imata domoljubje in kultura posebno mesto.

Skrbi me, ko nekateri politiki razmišljajo samopašno, da so simboli države, za katere veljajo posebna pravila in privilegiji. Politiki moramo biti zgled in v oporo zlasti mladim in najbolj ranljivim državljanom. Prav zato moramo med prvimi prepoznati in podpirati pobude k ohranjanju narodne enotnosti in h krepitvi

identitete ter vrednot naše domovine Slovenije, ki v naslednjem letu praznuje trideseti rojstni dan. Velika zahvala in zasluga za te vse bolj prepoznavne državotvorne korake k utrjevanju domovinske vzgoje v šolskih klopeh gre prav Društvu katoliških pedagogov Slovenije. Konferenca, ki odpira vrata tudi našim zamejskim rojakom, je neprecenljiv prispevek k ohranjanju zdrave, odprte in samozavestne družbe, ki ne beži pred odgovornostjo in dolžnostmi. Hvala, da sem lahko tudi sam del tega mednarodno obarvanega srečanja s plemenitim poslanstvom.

Osti jarej.